

Forslag til lov om ændring af lov om Natur- og Miljøklagenævnet og forskellige andre love

(Obligatorisk digital selvbetjening ved indgivelse af klage og obligatorisk videresendelse af klage over lokalplan til Natur- og Miljøklagenævnet)

Miljøministeriet

§ 1

I lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet, som ændret ved lov nr. 1608 af 22. december 2010 og lov nr. 580 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* til kapitel 6 a affattes således:

”Obligatorisk digital selvbetjening ved indgivelse af klage m.v.”

2. Efter § 18 a indsættes i *kapitel 6 a*:

”§ 18 b. Indgivelse af klage og af efterfølgende kommunikation om klagesagen til nævnet skal ske ved anvendelse af en digital selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), jf. stk. 4. Nævnet skal afvise klager, der ikke indgives ved digital selvbetjening, jf. dog stk. 2-3.

Stk. 2. Nævnet kan undlade at afvise en klage, som ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at klager ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening. En klage kan ikke afvises, hvis en afvisning vil være i strid med internationale og EU-retlige forpligtelser om ret til at klage over trufne afgørelser.

Stk. 3. Nævnet kan helt ekstraordinært ud over de i stk. 2, nævnte tilfælde undlade at afvise en klage, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare økonomiske fordele for nævnet ved at behandle klagen.

Stk. 4. Nævnet skal stille en digital selvbetjeningsløsning til rådighed til brug for indgivelse af klage over afgørelser, der træffes i medfør af øvrig lovgivning, der kan påklages til nævnet.

Stk. 5. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 2

I lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder, jf. lovbekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009, som ændret ved § 22 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, bekendtgørelse nr. 311 af 25. marts 2010, bekendtgørelse nr. 863 af 28. juni 2010, § 4 i lov nr. 553 af 1. juni 2011, § 9 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, § 5 i lov nr. 1384 af 28. december 2011 og § 2 i lov nr. 580 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

1. § 56, stk. 2, 1. pkt. affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 56, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 56 indsættes som stk. 5:

”Stk. 5. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 3

I lov om skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 678 af 14. juni 2013 foretages følgende ændringer:

1. § 63, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 63, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 63 indsættes som stk. 9:

”Stk. 9. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 4

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010, som ændret bl.a. ved § 4 i lov nr. 580 af 18. juni 2012 og senest ved lov nr. 1249 af 18. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. § 94, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 94, *stk. 1*, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 94 indsættes som *stk. 4*:

”*Stk. 4.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 5

I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 587 af 27. maj 2013 foretages følgende ændringer:

1. § 60, *stk. 2, 1. pkt.*, affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 60, *stk. 2*, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 60, *stk. 2, 2. pkt.*, der bliver til 4. pkt., indsættes efter ”Natur- og Miljøklagenævnet”: ”, jf. dog *stk. 5*”.

4. I § 60 indsættes efter *stk. 4* som nyt stykke:

»*Stk. 5.* Ved klage over afgørelse om endelig vedtagelse af lokalplaner efter § 27, *stk. 1*, hvor kommunalbestyrelsen vil igangsætte proceduren efter §§ 24-27 med henblik på vedtagelse af en ny lokalplan, skal kommunalbestyrelsen videresende klagen vedlagt afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet. I sådanne tilfælde finder *stk. 2*, sidste pkt., *stk. 3* og *4*, ikke anvendelse. Kommunalbestyrelsen underretter Natur- og Miljøklagenævnet om vedtagelse af den nye lokalplan.«

Stk. 5-7 bliver herefter til *stk. 6-8*.

5. I § 60 indsættes som *stk. 9*:

”*Stk. 9.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 6

I lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009, som ændret senest ved § 6 i lov nr. 580 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

1. § 77, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 77, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for den myndighed, der har truffet afgørelsen. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 77 indsættes som stk. 4:

”Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 7

I lov om forurennet jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 1429 af 4. december 2009, som ændret senest ved § 7 i lov nr. 580 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

1. § 77, stk. 3, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 77, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for den myndighed, der har truffet afgørelsen. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 77 indsættes som stk. 6:

”Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 8

I lov om miljø- og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 869 af 26. juni 2010, som ændret ved § 20 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, § 6 i lov nr. 1273 af 21. december 2011 og § 9 i lov nr. 580 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

1. § 32, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 32, *stk. 1*, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for den myndighed, der har truffet afgørelsen. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 32 indsættes som *stk. 4*:

”*Stk. 4.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 9

I lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader som ændret ved § 37 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, § 21 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, § 7 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, § 5 i lov nr. 446 af 23. maj 2012 og § 10 i lov nr. 580 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

1. § 52, *stk. 1, 1. pkt.*, affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til miljøministeren, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 52, *stk. 1*, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for miljøministeren. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal miljøministeren videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 52 indsættes som *stk. 4*:

”*Stk. 4.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 10

I lov om miljøvurdering af planer og programmer, jf. lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009, som ændret ved § 10 i lov nr. 484 af 11. maj 2010 og § 8 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, foretages følgende ændringer:

1. I § 16, *stk. 5, 1. pkt.*, affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 16, stk. 5, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 16 indsættes som stk. 7:

”Stk. 7. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 11

I lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 635 af 7. juni 2010, som ændret ved § 13 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, § 46 i lov nr. 718 af 25. juni 2010, § 2 i lov nr. 1555 af 21. december 2010, § 7 i lov nr. 553 af 1. juni 2011, § 10 i lov nr. 1273 af 21. december 2011 og § 4 i lov nr. 1384 af 28. december 2011, foretages følgende ændringer:

1. § 75, stk. 3, 1. pkt. affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 75, stk. 3, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 75 indsættes som stk. 6:

”Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 12

I lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 657 af 27. maj 2013 foretages følgende ændringer:

1. § 16, stk. 2, 1. pkt. affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 16, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. § 26 b, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

4. I § 26 b, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

5. Efter § 36 indsættes i kapitel 8:

”§ 36 a. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 13

I lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer, lov nr. 1505 af 27. december 2009, som ændret ved § 23 i lov nr. 484 af 11. maj 2010 og § 12 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, foretages følgende ændringer:

1. § 17, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 17, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 17 indsættes som stk. 4:

”Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 14

I lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 930 af 24. september 2009, som ændret ved § 6 i lov nr. 1383 af 21. december 2009, § 7 i lov nr. 484 af 11. maj 2010 og § 13 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, foretages følgende ændringer:

1. § 53 j, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 53 j, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 53 j, indsættes som *stk. 5*:

”*Stk. 5.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 15

I lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 929 af 24. september 2009, som ændret ved § 15 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, § 1 i lov nr. 423 af 10. maj 2011, § 3 i lov nr. 632 af 14. juni 2011, § 14 i lov nr. 1273 af 21. december 2011 og § 1 i lov nr. 1275 af 21. december 2011, foretages følgende ændringer:

1. § 51, stk. 6, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 51, stk. 6, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 51 indsættes som *stk. 9*:

”*Stk. 9.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 16

I lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 927 af 24. september 2009, som ændret ved § 4 i lov nr. 1519 af 27. december 2009, § 5 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, lov nr. 293 af 11. april 2011, § 3 i lov nr. 553 af 1. juni 2011 og § 15 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, foretages følgende ændringer:

1. § 82, *stk. 1, 1. pkt.*, affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 82, *stk. 1*, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 82 indsættes som *stk. 9*:

”*Stk. 9.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 17

I lov om nationalparker, jf. lov nr. 533 af 6. juni 2007, som ændret ved § 30 i lov nr. 1336 af 19. december 2008 og § 11 i lov nr. 484 af 11. maj 2010 og § 16 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, foretages følgende ændringer:

1. § 31, *stk. 2, 1. pkt.*, affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 31, *stk. 2*, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 31 indsættes som *stk. 4*:

”*Stk. 4.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 18

I lov om beskyttelse af de ydre koger i Tøndermarsken, jf. lovbekendtgørelse nr. 928 af 24. september 2009, som ændret ved § 12 i lov nr. 484 af 11. maj 2010 og § 17 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, foretages følgende ændringer:

1. § 44, *stk. 9, 1. pkt.*, affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 44, *stk. 9*, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 44 indsættes som *stk. 13*:

”*Stk. 13.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 19

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. september 2009, som ændret ved § 5 i lov nr. 1383 af 21. december 2009, § 3 i lov nr. 1519 af 27. december 2009, § 1 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, § 1 i lov nr. 553 af 1. juni 2011, § 12 i lov nr. 591 af 14. juni 2011 og § 18 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, foretages følgende ændringer:

1. I § 43, *stk. 4*, indsættes efter ”Natur- og Miljøklagenævnet”: ”ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening”.

2. § 87, *stk. 2, 1. pkt.*, affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af digital selvbetjening, som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 87, *stk. 2*, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

4. I § 87 indsættes som *stk. 9*:

”*Stk. 9.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 20

I lov om kolonihaver, jf. lovbekendtgørelse nr. 790 af 21. juni 2007, som ændret ved § 26 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, § 9 i lov nr. 484 af 11. maj 2010 og § 21 i lov nr. 580 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

1. § 11, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 11, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 11 indsættes som *stk. 6*:

”*Stk. 6.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 21

I lov om sommerhuse og camping m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 785 af 21. juni 2007, som ændret ved § 3 i lov nr. 391 af 25. maj 2009, § 1 i lov nr. 1271 af 16. december 2009, § 4 i lov nr. 1383 af 21. december 2009 og § 8 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, foretages følgende ændringer:

1. § 10 e, stk. 4, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 10 e, stk. 4, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 10 e indsættes som *stk. 8*:

”*Stk. 8.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 22

I lov nr. 522 af 26. maj 2010 om havstrategi foretages følgende ændringer:

1. § 21, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 21, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 21 indsættes som stk. 4:

”Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 23

I lov om aktindsigt i miljøoplysninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 660 af 14. juni 2006, som ændret ved § 8 i lov nr. 571 af 9. juni 2006, § 17 i lov nr. 484 af 11. maj 2010 og § 25 i lov nr. 580 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

1. § 4 b, stk. 1, affattes således:

”Stk. 1. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet over en afgørelse truffet af et organ eller en forsyningsvirksomhed indgives skriftligt til organet eller forsyningsvirksomheden.”

2. I § 4 b indsættes som stk. 2-4:

”Stk. 2. Indgivelse af klage over en afgørelse truffet af en myndighed skal ske ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Stk. 3. Myndigheden, organet eller forsyningsvirksomheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til klageinstansen. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

Kulturministeriet

§ 24

I museumsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1505 af 14. december 2006, som ændret ved § 1 i lov nr. 1517 af 27. december 2009, § 25 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, § 26 i lov nr. 1531 af 21. december

2010, § 26 i lov nr. 580 af 18. juni 2012 og lov nr. 1391 af 23. december 2012 foretages følgende ændringer:

1. § 29 v, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 29 v, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 29 v indsættes som stk. 8:

”Stk. 8. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

.

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet

§ 25

I lov om miljøvenligt design af energirelaterede produkter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1068 af 15. september 2010, som ændret ved § 29 i lov nr. 455 af 18. maj 2011, foretages følgende ændringer:

1. I § 14, stk. 2, indsættes som 1. pkt.:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 14, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 14, indsættes som stk. 8:

”Stk. 8. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 26

Stk. 1. Miljøministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 5, nr. 3 og 4, træder i kraft den 1. januar 2014.

Stk. 3. Klager over afgørelser, der træffes, før loven træder i kraft, kan indgives i overensstemmelse med hidtil gældende regler og praksis.

§ 28

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 1, § 9 og § 15 kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget indeholder bl.a. ændringer i lov om Natur- og Miljøklagenævnet og i klagerreglerne i love, hvor myndigheder træffer afgørelser, der kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet, for så vidt angår obligatorisk digital selvbetjening ved indgivelse af klage til nævnet. Formålet med lovforslaget er primært at medvirke til en samlet digital understøttelse af klagesagsforløbet fra klager via myndigheden til Natur- og Miljøklagenævnet. Det er hensigten med forslaget om obligatorisk digital selvbetjening ved indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet at sikre hurtigere og mere brugervenlig kommunikation mellem de involverede parter i en klagesag, hurtig, fleksibel og effektiv service fra myndigheden og Natur- og Miljøklagenævnet samt en optimering af arbejdsgange og processer hos myndigheden og Natur- og Miljøklagenævnet. Ved at gøre indgivelse af klager til Natur- og Miljøklagenævnet obligatorisk digital kan manuelle rutiner og papirhåndtering fjernes, så der frigives tid og ressourcer hos både myndigheden og nævnet. Klager opnår samtidig en serviceforbedring ved anvendelse af brugervenlige digitale løsninger.

Lovforslaget er en del af udmøntningen af en anbefaling fremsat af det eksterne ekspertudvalg vedrørende klagesystemet på natur- og miljøområdet¹ om en digital klageportal og interaktive vejledninger, der kræver lovændringer. Hovedparten af ekspertudvalgets øvrige anbefalinger, som krævede lovændringer, er blevet implementeret ved lov nr. 580 af 18. juni 2012 om ændring af lov om Natur- og Miljøklagenævnet og forskellige andre love (Reform af klagesystemet på natur- og miljøområdet m.v.). Ved lovændringen fik miljøministeren mulighed for at fastsætte regler om, at førsteinstansernes videresendelse af klager til Natur- og Miljøklagenævnet skal foregå via digital selvbetjening, jf. § 18 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Der henvises i øvrigt til denne lov.

Med lovforslaget bliver det obligatorisk for klager at anvende digital selvbetjening ved indgivelse af klager over en afgørelse truffet af en myndighed til Natur- og Miljøklagenævnet og ved efterfølgende kommunikation med nævnet om klagesagen. Natur- og Miljøklagenævnet skal derfor stille en sikker digital selvbetjeningsløsning til rådighed, som kan anvendes ved indgivelse af klage til nævnet. Det foreslås samtidigt, at det fremgår direkte af loven, at hvor særlige forhold gør sig gældende, eller hvor en afvisning vil være i strid med internationale eller EU-retlige forpligtelser om ret til at klage over trufne afgørelser, skal klager i det enkelte tilfælde kunne indgive klage på anden vis end digitalt. Videre foreslås det, at der gives mulighed for, at Natur- og Miljøklagenævnet helt ekstraordinært kan acceptere en indgivelse af klage uden anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning, hvis nævnet har klare økonomiske fordele herved. Desuden foreslås det, at miljøministeren får mulighed for at fastsætte regler om, at klage over visse sagstyper eller typer af afgørelser ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.

Klager vil få adgang til den digitale selvbetjeningsløsning via henholdsvis borger.dk eller virk.dk afhængig af, om der er tale om en borger eller virksomhed, interesseorganisation, forening mv.

---

¹ Reform af klagesystemet på natur- og miljøområdet - Afrapportering fra det eksterne ekspertudvalg vedrørende klagesystemet på natur- og miljøområdet, maj 2011.

Lovforslaget er samtidig også et led i realiseringen af regeringens målsætning om, at al kommunikation mellem borgere, virksomheder og det offentlige skal foregå digitalt inden udgangen af 2015, hvilket fremgår af regeringsgrundlaget »Et Danmark, der står sammen« (oktober 2011). Dette indebærer, at papirblanketter og brevpost udfases frem mod 2015. Samtidig er lovforslaget også en del af udmøntningen af Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2011-2015 fra august 2011, »Den digitale vej til fremtidens velfærd«. Digitaliseringsstrategien er udarbejdet i samarbejde mellem den daværende VK-regering, KL og Danske Regioner. Regeringen har tilsluttet sig den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi som grundlag for det videre arbejde med digitalisering.

Lovforslaget har således nær sammenhæng med lov nr. 558 af 18. juni 2012² - Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategis første bølge - og lov nr. 622 af 12. juni 2013³ - Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategis anden bølge. Dette lovforslag er en del af anden bølge. Der henvises til forarbejderne til de to love for generelle bemærkninger angående den gradvise indførelse af obligatorisk digital selvbetjening, danskernes it-parathed, information om de digitale muligheder m.v.

På dele af Miljøministeriets område er der med lov nr. 1273 af 21. december 2011 om ændring af lov om miljøbeskyttelse, lov om planlægning og forskellige andre love om bl.a. digital annoncering og obligatorisk digital kommunikation allerede taget skridt til at indføre obligatorisk digital kommunikation. Det er Miljøministeriets hensigt at arbejde videre med principper for digitaliseringsklar lovgivning for at sikre, at ny lovgivning fremadrettet fuldt ud udnytter muligheder ved digitalisering, herunder f.eks. datagenbrug, straks-afgørelser, digital selvbetjening m.v. Erfaringerne fra Miljøministeriets bidrag til bølge 2 vil blive nyttiggjort i forbindelse med udvikling og implementering af kommende løsninger angående obligatorisk digital selvbetjening.

Der arbejdes på at færdigudvikle den tekniske løsning for den digitale selvbetjening, og arbejdet forventes afsluttet inden udgangen af 2013. For at sikre, at den tekniske løsning for den digitale selvbetjening er fuldt udviklet, inden det bliver obligatorisk at anvende digital selvbetjening ved indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet, foreslås det, at miljøministeren bestemmer ikrafttrædelsestidspunktet for denne del af loven, hvilket forventes at være den 1. februar 2014.

På planområdet foreslås det desuden, at kommunalbestyrelsen forpligtes til også at videresende klage over afgørelse om endelig vedtagelse af lokalplaner til Natur- og Miljøklagenævnet i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen vælger at vedtage en ny lokalplan som følge af klagen. Det foreslås, at dette skal træde i kraft den 1. januar 2014.

---

² Lov om ændring af lov om Det Centrale Personregister, lov om dag-, fritids- og klubtilbud mv. til børn og unge, lov om folkeskolen og sundhedsloven (Overgang til obligatorisk digital selvbetjening for borgere, for så vidt angår anmeldelse af flytning, ansøgning om plads i dagtilbud, indskrivning i folkeskole og skolefritidsordning samt ansøgning om sundhedskort og EU-sygesikringskort)

³ Lov om ændring af lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om ansøgninger, anmeldelser, anmodninger, meddelelser og erklæringer til offentlige myndigheder (Overgang til obligatorisk digital selvbetjening for borgere for så vidt angår ansøgning om økonomisk fripladstilskud, meddelelse om valg af læge, ansøgning om navngivning og navneændring, indgivelse af erklæring om faderskab, anmeldelse af cykeltyveri m.v.)

2. Lovforslagets indhold

2.1. Krav om obligatorisk anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning ved indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet

2.1.1. Gældende ret

En klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal indgives skriftligt ved anvendelse af f.eks. almindelig post eller e-mail. Hvorvidt en klage skal indgives til Natur- og Miljøklagenævnet eller til myndigheden følger af reglerne i særlovgivningen. I det omfang, en myndighed eller Natur- og Miljøklagenævnet modtager en klage, som ikke indgives skriftligt, følger det af forvaltningslovens § 7, stk. 1, at klager skal vejledes om formkravet for indgivelse af klage. Ved indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet kan en klager overdrage partsrepræsentationskompetence til f.eks. en advokat, revisor eller andre. Der henvises i øvrigt til forvaltningsloven og Justitsministeriets vejledning om denne.

2.1.2. Lovforslaget

Det foreslås, at klage som udgangspunkt ikke længere kan indgives til Natur- og Miljøklagenævnet på papir eller pr. e-mail, men alene kan foregå digitalt ved brug af den selvbetjeningsløsning, som nævnet stiller til rådighed. Det vil dermed blive obligatorisk at anvende den digitale selvbetjening ved indgivelse af klager over afgørelser truffet af myndigheder til Natur- og Miljøklagenævnet. Der er ikke ved det foreslåede formkrav om anvendelse af digital selvbetjening lagt op til at ændre grundlæggende forvaltningsretlige regler eller principper eller klagereglerne i love med klageadgang til Natur- og Miljøklagenævnet i øvrigt. Den digitale selvbetjening vil give mulighed for, at klager kan overdrage partsrepræsentationskompetence til f.eks. en advokat, revisor eller andre.

Såfremt en myndighed modtager en klage, der ikke er indgivet ved anvendelse af digital selvbetjening, bør myndigheden vejlede klager om at anvende digitale selvbetjening i stedet. Det gør sig også gældende i de tilfælde, hvor det følger af klagereglerne i love med klageadgang til Natur- og Miljøklagenævnet, at klage over en afgørelse skal indgives direkte til Natur- og Miljøklagenævnet. Det forudsættes således, at myndighederne i et vist omfang er klagerne behjælpelige med vejledning i forhold til helt grundlæggende spørgsmål som f.eks. vejledning om, at der består en pligt til at bruge den digitale selvbetjening, angivelse af web-adressen til den digitale selvbetjening, kontaktoplysninger til Natur- og Miljøklagenævnets supportfunktion og lignende.

Natur- og Miljøklagenævnet vil stille en supportfunktion til rådighed for brugere af digitale selvbetjening. Supportfunktionen vil bestå i en mulighed for henvendelse pr. telefon eller mail i et nærmere bestemt tidsrum, hvor klager og myndigheden vil kunne få vejledning til forståelsesmæssige problemer med at håndtere den digitale selvbetjening eller tilfælde af tekniske problemer med den digitale selvbetjenings funktioner. Supportfunktionen begrænser sig til vejledning omkring med håndtering/teknik i forhold til den digitale selvbetjening. Supportfunktionen kan således ikke f.eks. være klager behjælpelige i tilfælde af problemer med borgerens egen hardware eller software eller problemer med login på borger.dk, virk.dk eller NemLog-in. Supportfunktionen kan heller ikke vejlede omkring det indholdsmæssige i en klage. Supportfunktionens kontaktoplysninger vil være at finde på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

I det omfang, en klage ikke indgives ved anvendelse af digitale selvbetjening, kan Natur- og Miljøklagenævnet afvise klagen. Det lægges til grund, at en afvisning af at tage en sag under realitetsbehandling på grund af manglende anvendelse af digitale selvbetjening ved indgivelse af klage er en afgørelse, som indebærer den sagsbehandling, der følger de almindelige forvaltningsretlige regler og principper om eksempelvis partshøring og begrundelse. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om afvisning af en klage på grund af manglende anvendelse af digital selvbetjening kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed eller prøves ved domstolen, medmindre det følger af den lovgivning, som den påklagede afgørelse er truffet i medfør af, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Hvis Natur- og Miljøklagenævnet ikke afviser en klage, der ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, er myndigheden forpligtet til at indtaste klagen i den digitale selvbetjening, jf. bekendtgørelse om anvendelse af Natur- og Miljøklagenævnets digitale selvbetjeningsløsning.

Natur- og Miljøklagenævnet kan behandle en klage, der ikke indgives ved anvendelse af digitale selvbetjening, hvor særlige forhold gør sig gældende, eller det vil være i strid med internationale eller EU-retlige forpligtigelser at afvise en klage. Endvidere foreslås det, at der gives mulighed for, at Natur- og Miljøklagenævnet helt ekstraordinært kan acceptere en ikke-digital indgivelse af klage, hvis nævnet har klare økonomiske fordele herved. Det er Natur- og Miljøklagenævnet, der på samme måde som hidtil afgør, om procesforudsætningerne for behandling af klager er opfyldt.

Desuden foreslås det, at ministeren får mulighed for at kunne fastsætte regler om, at klage over visse afgørelser eller visse typer af afgørelser ikke skal ske ved anvendelse af den digitale selvbetjening. Bestemmelsen foreslås bl.a. med henblik på, at ministeren under hensyn til den digitale udvikling kan lade andre digitale systemer være den administrative ramme for behandling af sager. Dette vil f.eks. være tilfældet i systemer, hvor f. eks. ansøgninger, behandling af sager og indgivelse af klager kan ske i et samlet system, herunder at klagesagsbehandlingen eventuelt kan blive en del af et sådant system.

Det følger af forvaltningslovens almindelige bestemmelser om klagevejledning, at myndigheder skal give korrekt og fyldestgørende klagevejledning. Myndighederne bør derfor indrette deres klagevejledninger i overensstemmelse med lovforslagets bestemmelser.

I praksis er der tale om, at Natur- og Miljøklagenævnet stiller en digital selvbetjeningsløsning til rådighed for klager og myndigheder, som skal anvendes ved indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet og den efterfølgende sagsbehandling af klagerne. Klager får adgang til den digitale selvbetjening via borger.dk for borgere eller virk.dk for virksomheder, foreninger, myndigheder og tilsvarende. Klager logger på via NemLogin (NemID og NemID medarbejdersignatur).

Det er Digitaliseringsstyrelsen, der er ansvarlig myndighed for borger.dk og NemID, og Erhvervsstyrelsen, der er ansvarlig myndighed for virk.dk.

Klagen vil herefter kunne indtastes direkte i den digitale selvbetjeningsløsning, som er indrettet således, at klager samtidig med indtastningen af klagen bliver præsenteret for udførlig interaktiv vejledning i indgivelsen af klagen, således at de nødvendige informationer til brug for sagens behandling indtastes. Yderligere skal klager indtaste betalingsoplysninger samtidig med indtastningen af klage, der pålægges et klagegebyr. For foreninger, virksomheder m.v. vil der være

mulighed for at betale et evt. klagegebyr via online faktura. Den digitale selvbetjening sikrer herefter, at klagegebyret trækkes fra klagers konto. Det betyder, at en klagesag ikke længere står stille i Natur- og Miljøklagenævnet, mens klagegebyret opkræves og betales via et traditionelt girokort. Dette vil afkorte sagsbehandlingstiden i Natur- og Miljøklagenævnet med ca. to uger. Videre foreslås det, at i det omfang klager har behov for at kommunikere yderligere med Natur- og Miljøklagenævnet omkring klagesagen, skal det ske via den digitale selvbetjening. Det kan f.eks. være i forbindelse med partshøring eller indgivelse af supplerende oplysninger. Det forudsættes, at ved indgivelse af klage og efterfølgende kommunikation om klagesagen anvendes den digitale selvbetjenings funktioner og formater.

Efter indgivelsen af klagen i den digitale selvbetjening vil den relevante myndighed digitalt modtage oplysning om, at der er indgivet en klage. Myndigheden skal herefter tilgå den digitale selvbetjeningsløsning via enten virk.dk eller alternativt Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside via Danmarks Miljøportal for at kunne behandle klagen. Behandling og videresendelse af klagen til Natur- og Miljøklagenævnet ved anvendelse af den digitale selvbetjening skal ske under efterlevelse af kravene i klagereglerne i love med klageadgang til Natur- og Miljøklagenævnet.

Den digitale selvbetjening vil løbende blive videreudviklet, og hvis der udvikles løsninger, der vurderes at være mere hensigtsmæssige f.eks. i forhold til betaling af klagegebyr, vil disse blive implementeret i den digitale selvbetjeningsløsning.

Den samlede digitale understøttelse af klagesagsforløbet fra klager via myndigheden til Natur- og Miljøklagenævnet vil betyde, at andre kommunikationsformer mellem klager, myndigheden og nævnet må forventes udfaset. Det bemærkes, at lovforslaget ikke fastsætter regler om undtagelser fra lov nr. 528 af 11. juni 2012 om Offentlig Digital Post angående Natur- og Miljøklagenævnets kommunikation med myndigheder og klager.

Ved udviklingen af selvbetjeningsløsningen er der blevet lagt vægt på brugervenlighed, og det vil også være et vigtigt hensyn ved senere videreudvikling af selvbetjeningsløsningen, da langt de fleste borgere typisk kun vil have behov for at indgive en klage til Natur- og Miljøklagenævnet én enkelt gang.

Det bemærkes, at den digitale selvbetjeningsløsning er blevet anmeldt til Datatilsynet i overensstemmelse med persondataloven.

2.2. Obligatorisk videresendelse af klage over afgørelser om endelig vedtagelse af lokalplaner til Natur- og Miljøklagenævnet

2.2.1. Gældende ret

Klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. For så vidt angår klage til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelse om endelig vedtagelse af lokalplaner, skal disse indgives til den kommunalbestyrelse, der har truffet afgørelsen. Kommunalbestyrelsen skal herefter, hvis den vil fastholde sin afgørelse, snarest og som udgangspunkt ikke senere efter 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og

Miljøklagenævnet. Det er således alene, hvis kommunalbestyrelsen ikke ønsker at vedtage en ny lokalplan som følge af klagen, at klagen skal videresendes til Natur- og Miljøklagenævnet.

Når en kommune har truffet afgørelse om endelig vedtagelse af en lokalplan, vil afgørelsen som udgangspunkt alene kunne ophæves ved afgørelse om vedtagelse af en ny lokalplan, eller hvis Natur- og Miljøklagenævnet træffer afgørelse om lokalplanens ugyldighed og ophæver planen. Såfremt en kommunalbestyrelse ved modtagelsen af en klage over en afgørelse om endelig vedtagelse af en lokalplan vælger at genoptage sagen, vil kommunalbestyrelsen skulle udarbejde en ny lokalplan. Udarbejdelse og vedtagelse af en ny lokalplan skal følge planlovens almindelige procedureregler herfor.

2.2.2 Lovforslaget

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen også forpligtes til at videresende klage over afgørelse om endelig vedtagelse af lokalplaner til Natur- og Miljøklagenævnet i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen vælger at vedtage en ny lokalplan som følge af klagen.

Denne foreslåede ordning skyldes hensynet til, at Natur- og Miljøklagenævnet umiddelbart skal have mulighed for at tillægge klage over afgørelse om vedtagelse af en lokalplan opsættende virkning, jf. planlovens § 60, stk. 5, uanset om kommunalbestyrelsen har valgt at udarbejde og vedtage en ny lokalplan som følge af klagen. Det forventes, at bestemmelsen vil få betydning i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen har valgt at udarbejde en ny lokalplan, men proceduren for vedtagelse af den nye lokalplan af forskellige årsager trækker ud. Bestemmelsen sikrer, at bygherre ikke kan realisere den eksisterende lokalplan i den mellemliggende periode.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget forventes ikke at have økonomiske konsekvenser for kommuner, stat og regioner, da klageportalen allerede er under udvikling, så den ikke kræver omkostninger til ekstra nye investeringer i IT.

Lovforslaget forventes at have positive administrative konsekvenser for kommuner og regioner.

De administrative konsekvenser af lovforslaget vurderes at udgøre et positivt økonomisk potentiale på ca. 200.000 kr. årligt samlet for kommunerne og Danske Regioner, hvor hovedparten vil blive realiseret i kommunerne, da kommunerne træffer langt de fleste afgørelser med klageadgang til nævnet.

Overgangen til obligatorisk digital selvbetjening ved indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet er direkte medvirkende til, at sagsgange og processer i de offentlige myndigheder forenkles og effektiviseres, hvorved der frigøres ressourcer til selve sagsbehandlingen i førsteinstanser og Natur- og Miljøklagenævnet. Det forventes, at der kan realiseres en besparelse i form af en reduktion af sagsbehandlingstiden på ca. to uger i Natur- og Miljøklagenævnet.

Lovforslaget forventes ikke at have administrative konsekvenser for staten.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget forventes ikke at have økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Lovforslaget vurderes at have begrænsede positive administrative konsekvenser for erhvervslivet, da lovforslaget vil medvirke til at effektivisere sagsgange og frigøre ressourcer til selve sagsbehandlingen i førsteinstanser og Natur- og Miljøklagenævnet. Det forventes, at sagsbehandlingstiden i Natur- og Miljøklagenævnet reduceres bl.a. på grund af elektronisk betaling af klagegebyret og standardisering af oplysninger til klagesager.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har begrænsede administrative konsekvenser for borgerne.

Lovforslaget indebærer en begrænsning i borgernes mulighed for at vælge, hvordan de vil efterkomme kravet om skriftlighed (f.eks. e-mail eller brev) ved klage til Natur- og Miljøklagenævnet. En stor del af borgerne anvender allerede i dag digital selvbetjening. De borgere, der ikke jævnligt anvender it, vil kunne få hjælp, og i særlige tilfælde vil nævnet kunne dispensere fra kravet om anvendelse af den digitale selvbetjening.

På den anden side vil lovforslaget dog medvirke til at effektivisere sagsgange og frigøre ressourcer til selve sagsbehandlingen i myndigheder og Natur- og Miljøklagenævnet. Det forventes, at sagsbehandlingstiden i Natur- og Miljøklagenævnet reduceres bl.a. på grund af elektronisk betaling af klagegebyret og standardisering af oplysninger til klagesager.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes at have en vis positiv indflydelse på miljøet i form af en begrænset reduktion i det offentlige anvendelse af papir.

7. Forholdet til EU-retten

Det vurderes, at lovforslaget er i overensstemmelse med EU-Kommissionens handlingsplan for e-forvaltning fra december 2010. Handlingsplanen har blandt andet fokus på borgernes og virksomhedernes styrkede muligheder for at anvende elektroniske forvaltningstjenester, ligesom handlingsplanen blandt andet søger at øge effektiviteten i offentlige forvaltninger. Det bemærkes, at det EU-retlige effektivitetsprincip betyder, at nationale regler ikke i praksis må gøre det umuligt eller forholdsmæssigt vanskeligt at udøve rettigheder, der følger af EU-retten. Det betyder, at EU/EØS borgere ikke kan pålægges obligatorisk selvbetjening, før den teknologiske udvikling muliggør dette. Der vil således ikke kunne stilles krav om anvendelse af digital signatur som eksempelvis NemID, hvis en EU-/EØSborger ikke kan få NemID eller anden relevant digital signatur.

Såvel Århus-konventionen som de EU-direktiver, der gennemfører konventionen på EU-niveau og enkelte andre direktiver, indeholder regler om adgang til klage på miljøområdet. Det drejer sig om miljøoplysningsdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/4/EF af 28. januar 2003 om offentlig adgang til miljøoplysninger og om ophævelse af Rådets direktiv 90/313/EØF), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/35/EF af 26. maj 2003 om mulighed for offentlig deltagelse i forbindelse med udarbejdelse af visse planer og programmer på miljøområdet og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF (VVM-direktivet) og 96/61/EF (IPPC-direktivet) for så vidt angår offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse, Europaparlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) (IE-direktivet), Europaparlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af

13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet).

Det følger blandt andet af disse regler, at klageberettigede skal have adgang til at få efterprøvet visse afgørelser, handlinger eller undladelser på miljøområdet enten ved domstolene eller ved et uafhængigt organ. Endvidere skal der stilles tilstrækkelige og effektive retsmidler til rådighed, der skal være rimelige, retfærdige, betimelige og ikke uoverkommeligt dyre.

I Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (servicedirektivet) er der tillige regler om, at afgørelser om tilladelser, der meddeles til tjenesteydere, skal kunne prøves ved domstolene eller andre klageinstanser.

Reglerne stiller ikke krav om, hvordan en klage skal indgives, men den digitale ramme for prøvelsen må ikke udgøre en barriere for adgangen til klage eller hindre, at systemet er effektivt.

Når der etableres en ordning, hvorefter der stilles krav om indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet ved anvendelse af en digital selvbetjeningsløsning, må det derfor sikres, at klageadgangen til Natur- og Miljøklagenævnet reelt ikke afskæres eller begrænses i et omfang, der strider mod kravet om rimelige og effektive retsmidler. Den foreslåede bestemmelse om, at Natur- og Miljøklagenævnet kan undlade at afvise en klage, hvis afvisningen vil være i strid med internationale og EU-retlige forpligtelser, sikrer dette.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Udkast til lovforslag har været i høring hos følgende:

3F – Fagligt Fælles Forbund, 92-gruppen, Advokatrådet/Advokatsamfundet, Affald Danmark, Akademirådet, Andelsboligforeningernes Fællesrepræsentation, Anvendt Kommunal Forskning, Antenne-, satellit- og kabel-tv-branchens Fællesorganisation (ASK), Akademikernes Centralorganisation, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arkitektforbundet, Arkitektforeningen, Arkitektskolen i Århus, Asfaltindustrien, ATV – Akademiet for de Tekniske Videnskaber, BatteriForeningen, Bekæmpelsesmiddelrådets medlemmer, Benzinforhandlernes Fælles Repræsentation, Bilfærgernes Rederiforening, Biologiforbundet, BL – Danmarks almene Boliger, Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord, Branchen Forbruger-Elektronik (BFE), Brancheforeningen for Biogas, Brancheforeningen for Decentral Kraftvarme, Brancheforeningen for kommunal skadedyrsbekæmpelse, Brancheforeningen for skadedyrsfirmaer, Brancheforeningen SPT, Bryggeriforeningen, Bygherreforeningen, By & Havn, Byggeskadefonden, Byggesocietetet, Bygningskultur Danmark, Bæredygtigt Landbrug, Campingrådet, Canal Digital Danmark A/S, Center for fiskeri, Centralforeningen af Autoreparatører i Danmark (CAD), Centralorganisationen af industriansatte i Danmark (CO-industri), Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), COOP Danmark, COWI A/S, DAKOFA (Dansk Kompetencecenter for Affald), Danish Operators, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Arbejdsgiverforening, Danmarks Cykel Union, Danmarks Farve- og Limindustri, Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Fiskeriundersøgelser, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Jordbrugsforskning, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Lokal-Tv Forening, Danmarks Motor Union, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Statistik, Danmarks Tekniske Universitet, Danmarks Vindmølleforening, Danmarks Vækstråd, Dansk Affaldsforening, Dansk Akvakultur, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Arkitektur Center, Dansk Autogenbrug, Dansk Automobil Sports Union (DASU), Dansk Blindesamfund, Danske

Boligadvokater, Dansk Botanisk Forening, Dansk Byggeri, Dansk Bygningsinspektørforening, Dansk Byplanlaboratorium, Dansk Camping Union, Dansk Cyklistforbund, Dansk Detail, Dansk Design Center, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Dansk Energi Brancheforening, Dansk Entomologisk Forening, Dansk Erhverv, Dansk ErhvervsFremme, Dansk Firmaidræt, Dansk Fjernvarme, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Fåreavl, Dansk Galvanisør Union, Dansk Gartneri, Dansk Industri, Dansk Jagt- & Skovbrugsmuseum, Dansk Journalistforbund, Dansk Juletræsdyrkerforening, Dansk Kano og Kajak Forbund, Dansk Landbrugsrådgivning (DLBR), Dansk Land- og Strandjagt, Dansk Landskabsarkitektforening, Dansk Magisterforening, Dansk Metal, Dansk Miljøteknologi, Dansk Mode og Textil, Dansk Navigatørforening, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Pattedyrforening, Dansk Pelsdyravlerforening, Dansk Planteværn, Dansk Producentansvarssystem (DPA-system), Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Rideforbund, Dansk Sejlunion, Dansk Skovforening, Dansk Skytte Union, Dansk Solvarme Forening, Dansk Sportsdykker Forbund, Dansk Standard, Dansk Supermarked I/S, Dansk Textil og Beklædning, Dansk Transport og Logistik, Dansk Træforening, Dansk Træinformation, Dansk Vand- og Spildevandsforening, Dansk Vandrelaug, Danske Advokater, Danske Anlægsgartnere, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Biologer, FaDB, Danske Dagblades Forening, Danske Designere, Danske Døves Landsforbund, Danske Falkejagtklub, Danske Falkonerer, Danske Fjernvarmeværkers forening, Danske Handicaporganisationer, Danske Havne, Danske Kloakmestre, Danske Landskabsarkitekter, Danske Maritime, Danske Maskinstationer og Entreprenører, Danske Medier, Danske Mediers Forum, Danske Museer, Danske Møbelhandlere, Danske Overfladebehandlere, Danske Regioner, Danske Revisorer, Danske Råstoffer, Danske Specialmedier, Danske Speditører, Danske Svineproducenter, Danske Træindustrier, Danske Udlejere, Danske Vandløb, Datatilsynet, DELTA, De Danske Skytteforeninger, De Samvirkende Købmænd, De Danske Skovdyrkerforeninger, Den Danske Dyrlægeforening, Den Danske Landinspektørforening, Den Danske Nationalkomité for Geologi, De Kulturhistoriske Museer i Holstebro Kommune, Strandingsmuseum St. George, Det Centrale Handicapråd, Det Danske Fjerkræråd, Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning – KORA, Det Ny Public Servicerråd, Det Økologiske Råd, Det Økonomiske Råd, DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, DHI, DJØF, DONG Energy, DR, att.: DR Jura, Politik og Strategi, Dyrenes Beskyttelse, Ejendomsforeningen Danmark, Ejendomsmæglernævnet, Elretur, Elsam, Emballageindustrien, Embedslægeforeningen, Energi E2, Energinet.dk, Energi- og Olieforum.dk, Energitilsynet, Erhvervslejernes Landsorganisation og Storkøbenhavns Erhvervslejer Forening, ESH Foreningen af el-overfølsomme, FAB – Foreningen af byplanlæggere, Feriehusudlejernes Brancheforening, Ferskvandsfiskeriforeningen, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, FMK-sekretariatet, FORCE Technology, Forenede Danske Antenneanlæg (FDA), Foreningen Bevaringsværdige Bygninger, Foreningen af Biotechnologiske Industrier i Danmark, Foreningen af Bæredygtige Byer og Bygninger, Foreningen af Danske Biologer, Foreningen af Danske Brøndborere, Foreningen af Danske Interaktive Medier (FDIM), Foreningen af Danske Kraftvarmeværker, Foreningen af Danske Privathavne, Foreningen af Forlystelsesparker i Danmark, Foreningen af Fredningsnævnsmænd i Danmark og disses suppleanter, Foreningen af Miljø-, plan- og naturmedarbejdere i det offentlige (EnviNa), Foreningen af miljømedarbejdere i kommunerne, Foreningen af Lystbådehavne i Danmark, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen af Vandværker i Danmark, Foreningen for Danske Biogasanlæg, Foreningen for Dansk Internet Handel, Foreningen for Danmarks Fiskemel- og Fiskeolieindustri, Foreningen for Prydfjerkræ, Foreningen Dansk Møbelindustri, Foreningen Digitale Publicister, Foreningen Regnskovsgruppen Nepenthes, Foreningen Ugeaviserne, Forskningscenter Risø, Fredningskomiteen Lillebælt v/Bjørn Bennike, Friluftsrådet, Fritidshusenes Landsforening, FTVS – Fællesrådet for tv-sendesamvirker

i Danmark, GARANT, GEUS, GI – GenvindingsIndustrien, Godkendt Teknologisk Service – GTS, Grafisk Arbejdsgiverforening, Greenpeace Danmark, Grønne Familier, GrænseRegion Syd, HedeDanmark, Hedeselskabet, HK Danmark / HK Handel, HK-Kommunal, HK-Kommunal Miljøudvalg, HORESTA, HTS-A – Handel, Transport og Serviceerhvervene, HTSI Erhvervsorganisationen, Høreforeningen, Håndværksrådet, IKEA, Institut for menneskerettigheder, Ingeniørforeningen IDA, Institut for Center Planlægning, ICP A/S, International Transport Danmark (ITD), I/S DIGI-TV, Journalisthøjskolen, Jordbrugets Bedriftssundhedstjeneste, DI ITEK, Kalk- og Teglværksforeningen, Kanal Hovedstaden, Kanal 23, Kolonihaveforbundet, Kommunalteknisk Chefforening, Kommunernes Landsforening, Kommunekemi A/S, Konpa, Kunstakademiets Arkitektskole, Kyst, Land & Fjord, Københavns Energi, Københavns Universitet, Helle Tegner Anker, Københavns Universitet, Peter Pagh, Københavns Universitet, LAB Vest I/S, Laboratoriernes Brancheforening, LandBoUngdom, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landsbyrådet, Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, Landsforeningen af Landsbysamfund, Landsforeningen Danske Fugleforeninger, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, Landsforeningen for Gylleramte, Landsforeningen Levende Hav, Landsforeningen Praktisk Økologi, Landsforeningen Ældre Sagen, Lejernes Landsorganisation i Danmark, LO (Landsorganisationen i Danmark), Lægeforeningen, Lægemedelindustriforeningen (LIF), Lønmodtagernes Dyrtidsfond, Mejeriforeningen, Miljøpartiet de Grønne, Miljøteknisk Brancheforening, Mobilselskabet 3 v/Anne Louise Vogensen, Moesgård Museum, MTG A/S, Mærsk Olie & Gas A/S, Møbel + Interiør Brancheforening, Nationalpark Thy, sekretariatet, Nationalpark Mols Bjerger, sekretariatet, Nationalpark Vadehavet, sekretariatet, Nationalt Center for Miljø og Energi, Natur og Ungdom, Niels Elers Koch (Skovrådets formand), NOAH, Nordicom, Nordisk konservatorforbund, Nordjyllands Kystmuseum, Novo Nordisk A/S, Oliebranchens Fællesrepræsentation, Orbicon, Parcelhusejernes Landsforening, Plastindustrien, Praktiserende Landinspektørers Forening, Pressens Fællesindkøb, Rambøll Danmark, RealDania, Realkreditforeningen, Realkreditnævnet, Realkreditrådet, Reno-Sam, ReturBat, RUC – Roskilde Universitetscenter, Rådet for Danske Campister, Rådet for sikker trafik, Rådet for Større Badesikkerhed, Sammenslutningen af Danske Småøer, Skovdyrkerforeningerne, Skov & Landskab (Københavns Universitet), SMOK (Sønderjyllands Modtageordning for Olie og Kemikalieaffald), Småskovsforeningen Danmark, Spildevandsteknisk Forening, Statens Byggeforskningsinstitut (Aalborg Universitet), Syddansk Universitet, Teknologirådet, Teknologisk Institut, Træets Arbejdsgivere, Trælasthandlerunionen (TUN), Turisterhvervets Samarbejdsforum, Uniscrap, Verdensnaturfonden (WWF), Verdens Skove, Videnscenter for Husdyrgødnings- og Biomasseteknologi, Videnscenter for Landbrug, Vikingeskibsmuseet, Vildtforvaltningsrådet, Vindmølleindustrien, Visit Denmark, WAOO, Ældresagen, Øhavsmuseet, Økologisk Landsforening, Ålborg Portland, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Ellen Margrethe Basse, Aarhus Universitet.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige	<p>Det forventes, at der kan realiseres en besparelse i form af en reduktion af sagsbehandlingstiden på ca. to uger i Natur- og Miljøklagenævnet.</p> <p>De administrative konsekvenser af lovforslaget vurderes at udgøre et positivt økonomisk potentiale på ca. 200.000 kr. årligt samlet for kommunerne og Danske Regioner, hvor hovedparten vil blive realiseret i kommunerne, da kommunerne træffer langt de fleste afgørelser med klageadgang til nævnet.</p>	Ingen
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	Lovforslaget vurderes at have begrænsede positive administrative konsekvenser for erhvervslivet. Det forventes, at sagsbehandlingstiden i nævnet reduceres bl.a. på grund af elektronisk betaling af klagegebyret og standardisering af oplysninger til klagesager.	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Lovforslaget vurderes at have en vis positiv indflydelse på miljøet i form af en begrænset reduktion i det offentliges anvendelse af papir.	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget vurderes at have begrænsede positive administrative omkostninger for borgerne. Det forventes, at sagsbehandlingstiden i nævnet reduceres bl.a. på grund af elektronisk betaling af klagegebyret og standardisering af oplysninger til klagesager.	Ingen
Forholdet til EU-retten	Det vurderes, at lovforslaget er i overensstemmelse med EU-Kommissionens handlingsplan for e-forvaltning fra december 2010. Handlingsplanen har blandt andet fokus på borgernes og virksomhedernes styrkede muligheder for at anvende elektroniske forvaltningstjenester, ligesom handlingsplanen blandt andet søger at øge effektiviteten i offentlige forvaltninger.	

	<p>Såvel Århus-konventionen som de EU-direktiver, der gennemfører konventionen på EU-niveau og enkelte andre direktiver, indeholder regler om adgang til klage på miljøområdet. Det følger blandt andet af disse regler, at klageberettigede skal have adgang til at få efterprøvet visse afgørelser, handlinger eller undladelser på miljøområdet enten ved domstolene eller ved et uafhængigt organ. Endvidere skal der stilles tilstrækkelige og effektive retsmidler til rådighed, der skal være rimelige, retfærdige, betimelige og ikke uoverkommeligt dyre.</p> <p>I Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (servicedirektivet) er der tillige regler om, at afgørelser om tilladelser, der meddeles til tjenesteydere, skal kunne prøves ved domstolene eller andre klageinstanser.</p> <p>Reglerne stiller ikke krav om, hvordan en klage skal indgives, men den digitale ramme for prøvelsen må ikke udgøre en barriere for adgangen til klage eller hindre, at systemet er effektivt.</p> <p>Den foreslåede bestemmelse om, at Natur- og Miljøklagenævnet kan undlade at afvise en klage, hvis afvisningen vil være i strid med internationale og EU-retlige forpligtelser, sikrer, at klageadgangen ikke afskæres eller begrænses i et omfang, der strider mod kravet om rimelige og effektive retsmidler.</p>
--	---

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Overskriften til kapitel 6 a foreslås ændret således, at kapitlet angår obligatorisk digital selvbetjening ved indgivelse af klage mv. Ændringen er en konsekvens af forslaget om at gøre anvendelse af den digitale selvbetjening obligatorisk ved indgivelse af klage til nævnet.

Til nr. 2

Til stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse medfører, at den digitale selvbetjening skal anvendes ved indgivelse af klage både over afgørelser truffet i medfør af lovgivning med klageadgang til nævnet og klage over aktindsigtsspørgsmål efter forvaltningsloven og offentlighedsloven.

Som en konsekvens af forpligtigelsen til at anvende digital selvbetjening ved indgivelse af klage til nævnet foreslås det, at nævnet som hovedregel skal afvise klager, der er indgivet uden anvendelse af digital selvbetjening. Nævnet kan dog undtagelsesvist dispensere fra denne hovedregel, jf. stk. 2 og 3.

Såfremt en myndighed modtager en klage, der er mangelfuld på grund af manglende anvendelse af digital selvbetjening, bør myndigheden vejlede klager om at anvende den digitale selvbetjening i stedet, jf. forvaltningslovens § 7, stk. 1, herunder i form af vejledning i forhold til helt grundlæggende spørgsmål som f.eks. pligten til at anvende digitale selvbetjening, den digitale selvbetjenings web-adresse, kontaktoplysninger til nævnets supportfunktion og lignende.

Nævnets supportfunktion vil bestå i en mulighed for henvendelse pr. telefon eller mail i et nærmere bestemt tidsrum, hvor klager og myndigheder vil kunne få vejledning til forståelsesmæssige problemer med at håndtere den digitale selvbetjening eller tilfælde af tekniske problemer med den digitale selvbetjenings funktioner. Supportfunktionen begrænser sig til vejledning med håndtering/teknik omkring den digitale selvbetjening. Supportfunktionens kontaktoplysninger vil være at finde på nævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af den digitale selvbetjening, skal nævnet afvise klagen, jf. dog de foreslåede bestemmelser i stk. 2 og 3. En afvisning af at tage en sag under realitetsbehandling på grund af manglende anvendelse af den digitale selvbetjening ved indgivelse af klage er en afgørelse, som indebærer den sagsbehandling, der følger de almindelige forvaltningsretlige regler og principper om eksempelvis partshøring og begrundelse.

Nævnets afgørelse om afvisning af en klage på grund af manglende anvendelse af digital selvbetjening kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed eller prøves ved domstolen, medmindre det følger af den lovgivning, som den påklagede afgørelse er truffet i medfør af, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

Det er ikke hensigten med indførelse af kravet om obligatorisk anvendelse af digital selvbetjening ved indgivelse af klager til nævnet at ændre, hvordan nævnet håndterer situationer, hvor klagefristen overskrides. Nævnet afgør på samme måde som hidtil, om procesforudsætningerne for behandlingen af en klage er opfyldt.

Videre foreslås det, at i det omfang klager har behov for at kommunikere yderligere med Natur-og Miljøklagenævnet omkring klagesagen, skal det ske via den digitale selvbetjening. Det kan f.eks. være i forbindelse med partshøring eller indgivelse af supplerende oplysninger.

Til stk. 2.

I den foreslåede bestemmelse fastsættes det, at nævnet uanset stk. 1 kan behandle en klage, der er indgivet uden anvendelse af digital selvbetjening, hvis nævnet vurderer, at der foreligger særlige forhold, der gør, at klager ikke må forventes at kunne anvende den digitale selvbetjeningsløsning.

Særlige forhold kan for eksempel foreligge, hvor der er tale om borgere med særlige handicap, såvel kognitiv som fysisk funktionsnedsættelse samt demens. Ligeledes for borgere, der mangler digitale kompetencer, visse socialt udsatte borgere, borgere med psykiske lidelser, borgere med sprogveskigheder, hvor hjælp og vejledning fra førsteinstansen eller nævnet ikke konkret vurderes at være en egnet løsning. Der kan således foreligge særlige forhold for nogle borgere fra de nævnte grupper, der gør, at borgeren ikke kan anvende digital selvbetjening. Tilsvarende vil der også være nogle borgere fra de nævnte grupper, der kan anvende digital selvbetjening, og som derfor er forpligtet til at anvende denne.

Der vil også være tale om, at særlige forhold gør sig gældende, hvis en borger ikke er i besiddelse af et kreditkort, da borgeren skal indtaste betalingsoplysninger samtidig med indtastningen af klage, der pålægges et klagegebyr, hvorefter den digitale selvbetjening sikrer, at klagegebyret opkræves.

Når der foreligger særlige forhold, der gør, at klager ikke kan eller må forventes ikke at kunne anvende digital selvbetjening, skal nævnet tilbyde klager en alternativ klagemulighed.

Det forudsættes, at klager fra flere personer i fællesskab, f.eks. en forening, skal foretages digitalt, hvis blot en af de deltagende personer er i stand til at indgive klagen ved anvendelse af digital selvbetjening.

Desuden vil nævnet ikke kunne afvise en klage, hvis afvisningen vil stride mod de internationale og EU-retlige forpligtelser, der følger af f.eks. Århuskonventionen og miljøoplysningsdirektivet, jf. 2. pkt. i den foreslåede bestemmelse.

Det følger blandt andet af disse regler, at klageberettigede skal have adgang til at få efterprøvet visse afgørelser, handlinger eller undladelser på miljøområdet enten ved domstolene eller ved et uafhængigt organ. Endvidere skal der stilles tilstrækkelige og effektive retsmidler til rådighed, der skal være rimelige, retfærdige, betimelige og ikke uoverkommeligt dyre.

I praksis vil der ofte være tale om en situation, hvor der også foreligger særlige forhold, men det kan ikke udelukkes, at udvidelser i anvendelsesområdet for Århuskonventionen vil betyde, at klager i andre tilfælde vil blive afvist.

I Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (servicedirektivet) er der tillige regler om, at afgørelser om tilladelser, der meddeles til tjenesteydere, skal kunne prøves ved domstolene eller andre klageinstanser.

Reglerne stiller ikke krav om, hvordan en klage skal indgives, men den digitale ramme for prøvelsen må ikke udgøre en barriere for adgangen til klage eller hindre, at systemet er effektivt.

Når der etableres en ordning, hvorefter der stilles krav om indgivelse af klage til nævnet ved anvendelse af digital selvbetjening, må det derfor sikres, at klageadgangen til Natur- og Miljøklagenævnet reelt ikke afskæres eller begrænses i et omfang, der strider mod kravet om rimelige og effektive retsmidler. Den foreslåede bestemmelse om, at nævnet kan undlade at afvise en klage, hvis afvisningen vil være i strid med internationale og EU-retlige forpligtelser, sikrer dette.

Den foreslåede undtagelsesbestemmelse i 2. pkt. forudsættes hovedsageligt anvendt i forbindelse med klager indgivet af udlændinge og virksomheder, der ikke kan få elektronisk signatur eller NemID.

Nævnet vil frit kunne fastlægge proceduren i forbindelse med indgivelse af klagen i de særlige tilfælde, der undtages fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening. Dog skal klagen fortsat afgives skriftligt, jf. kravet om skriftlighed i de relevante love med klageadgang til Natur- og Miljøklagenævnet.

Til stk. 3

Det foreslås, at nævnet uanset stk. 1 kan behandle en klage, der er indgivet uden anvendelse af digital selvbetjening, hvis nævnet vurderer, at der er indtruffet en ekstraordinær situation, hvor omstændighederne ved klagen eller hos nævnet betyder, at digital selvbetjening ikke kan anvendes ved indgivelse af klage. Det kan f.eks. være, hvis den digitale selvbetjening ikke er indrettet til at håndtere en bestemt situation. Tilsvarende vil nævnet eksempelvis kunne anviser en anden måde at indgive klage på, hvis den digitale selvbetjening er ude af drift. Der vil i sådanne tilfælde være tale om, at der ud fra en samlet vurdering er klare økonomiske fordele ved at modtage ansøgningen ikke-digitalt.

Nævnet vil frit kunne fastlægge proceduren i forbindelse med indgivelse af klagen i de særlige tilfælde, der undtages fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening. Dog skal klagen fortsat afgives skriftligt, jf. kravet om skriftlighed ved indgivelse af klage til nævnet i den øvrige lovgivning.

Til stk. 4

Det foreslås, at nævnet forpligtes til at stille en sikker digital selvbetjeningsløsning til rådighed, som kan anvendes ved indgivelse af klager til nævnet.

I praksis vil klager få adgang til den digitale selvbetjeningsløsning via borger.dk eller virk.dk. Efter login på borger.dk hhv. virk.dk via NemLogin vil klager herefter kunne indtaste klagen og betale et evt. klagegebyr online. Herefter vil myndigheden digitalt modtage oplysning om, at der er indgivet en klage, hvorefter myndigheden tilgår nævnets digitale selvbetjening via virk.dk eller alternativt via Danmarks Miljøportal.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2.

Til stk. 5

Efter den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse kan miljøministeren fastsætte regler om, at klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, der træffes i henhold til loven ikke skal være omfattet

af pligten til at anvende den digitale selvbetjeningsløsning, jf. stk. 1, herunder at klage over sådanne afgørelser skal indgives på anden vis.

Bestemmelsen foreslås bl.a. med henblik på, at ministeren under hensyn til den digitale udvikling kan lade andre digitale systemer være den administrative ramme for behandling af sager. Dette vil f.eks. være tilfældet i systemer, hvor f. eks. ansøgninger, behandling af sager og indgivelse af klage kan ske i et samlet system, herunder at klagesagsbehandlingen eventuelt kan blive en del af et sådant system. Videre kan ministeren bestemme, at klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser ikke skal indgives ved anvendelse af den digitale selvbetjening, hvis der viser tekniske vanskeligheder ved håndteringen af klagen i den digitale selvbetjening, som det vil kræve uforholdsmæssig store omkostninger at håndtere.

Til § 2

Til nr. 1

Det foreslås, at det gøres obligatorisk at anvende digital selvbetjening ved indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Bestemmelsen skal dog ses i sammenhæng med § 18 b, stk. 2 og 3, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2, hvorefter Natur- og Miljøklagenævnet i visse tilfælde kan undtage fra kravet om indgivelse af klage ved anvendelse af den digitale selvbetjening. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til disse bestemmelser.

Til nr. 2

Den foreslåede bestemmelses 1. pkt. betyder, at klagers efterfølgende kommunikation med Natur- og Miljøklagenævnet angående klagesagen, skal det ske via den digitale selvbetjening. Det kan f.eks. være i forbindelse med partshøring eller indgivelse af supplerende oplysninger.

Videre foreslås det, at en klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal anses for at være indgivet, når den er tilgængelig for den myndighed, der har truffet den afgørelse, der påklages. Det vil sige fra det tidspunkt, hvor myndigheden har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet af klagen. Det er uden betydning, om eller hvornår myndigheden gør sig bekendt med indholdet af klagen. En klage vil normalt være tilgængelig for en myndighed på det tidspunkt, hvor myndigheden kan behandle eller læse klagen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i modtagelsessystemet eller i et datasystem. En klage, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig. En ansøgning, anmeldelse, indberetning mv., der er tilgængelig i myndighedens system eksempelvis klokken 23:59 den 30. november, er således kommet frem den 30. november, uanset at der ikke fysisk sidder en medarbejder i myndigheden og gør sig bekendt med klagen på dette tidspunkt, der ligger uden for normal arbejdstid/åbningstid. Det kan med digital selvbetjening præcist registreres, hvornår en klage er kommet frem. Kan modtagelsestidspunktet for en digital klage ikke fastlægges som følge af problemer med myndighedens it-system eller andre lignende problemer, må klagen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet. Det vil således ikke komme klager til skade, at en klage mv. modtages efter fristens udløb, hvis dette skyldes et systemnedbrud af den digitale selvbetjening. En lignende bestemmelse om, hvornår en digital meddelelse anses for at være kommet frem, er blandt andet fastsat i skatteforvaltningslovens § 35, stk. 5, der blev indført ved lov nr. 545 af 26. maj 2010 om ændring af skatteforvaltningsloven, lov om registrering af køretøjer og registreringsafgiftsloven, samt i lov nr. 341 af 27. april 2011, der omhandler obligatorisk digital kommunikation mellem virksomheder og det offentlige mv.

Bestemmelsen er relevant i forhold til Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af, om en klage er indgivet rettidigt. Natur- og Miljøklagenævnet afgør på samme måde som i dag spørgsmålet om, hvorvidt procesforudsætningerne for behandlingen af en klage er opfyldt, herunder også om en klage er blevet indgivet inden klagefristens udløb.

Det bemærkes, at en myndighed på samme måde som i dag, vil skulle sikre, at en klage, der indgives til en forkert adressat, henvises til den rette adressat.

Desuden foreslås det, at myndigheden forpligtes til at videresende klager, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening til Natur- og Miljøklagenævnet. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med nævnets mulighed for at afvise klager, der ikke er indgivet ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. § 18 a, stk. 1, 2. pkt., i lov om Natur- og Miljøklagenævnet som affattet ved dennes lovs § 1, nr. 2. Det forudsættes dog, at i det omfang myndigheden modtager en klage, der ikke er indgivet ved anvendelse af den digitale selvbetjening, vejleder myndigheden klager om anvendelse af den digitale selvbetjening i stedet. Det forudsættes således, at kommunerne i et vist omfang er klager behjælpelige med vejledning i forhold til helt grundlæggende spørgsmål som f.eks. vejledning om, at der består en pligt til at bruge den digitale selvbetjening, angivelse af web-adressen til den digitale selvbetjening, kontaktoplysninger til Natur- og Miljøklagenævnets supportfunktion og lignende.

Natur- og Miljøklagenævnet stiller en supportfunktion til rådighed for brugere af den digitale selvbetjening. Supportfunktionen vil bestå i en mulighed for henvendelse pr. telefon eller mail i et nærmere bestemt tidsrum, hvor klager og myndigheder vil kunne få vejledning til forståelsesmæssige problemer med at håndtere den digitale selvbetjening eller tilfælde af tekniske problemer med den digitale selvbetjenings funktioner. Supportfunktionen begrænser sig til vejledning med håndtering/teknik omkring den digitale selvbetjening. Supportfunktionen kan således ikke f.eks. være klager behjælpelige i tilfælde af problemer med borgerens egen hardware eller software eller problemer med login på borger.dk, virk.dk eller nemlogin. Supportfunktionen kan heller ikke vejlede omkring det indholdsmæssige i en klage. Supportfunktionens kontaktoplysninger vil være at finde på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Til nr. 3

Efter den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse kan miljøministeren fastsætte regler om, at klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, der træffes i henhold til loven ikke skal være omfattet af pligten til at anvende den digitale selvbetjeningsløsning, jf. stk. 1, herunder at klage over sådanne afgørelser skal indgives på anden vis.

Bestemmelsen foreslås bl.a. med henblik på, at ministeren under hensyn til den digitale udvikling kan lade andre digitale systemer være den administrative ramme for behandling af sager. Dette vil f.eks. være tilfældet i systemer, hvor f. eks. ansøgninger, behandling af sager og indgivelse af klage kan ske i et samlet system, herunder at klagesagsbehandlingen eventuelt kan blive en del af et sådant system. Videre kan ministeren bestemme, at klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser ikke skal indgives ved anvendelse af den digitale selvbetjening, hvis der viser sig tekniske vanskeligheder ved håndteringen af klagen i den digitale selvbetjening, som det vil kræve uforholdsmæssig store omkostninger at håndtere.

Til § 3

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 4

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 5

Til nr. 1 og 2

Der henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 1 og 2.

Til nr. 3

Konsekvensændring som følge af den foreslåede bestemmelse i nr. 4.

Til nr. 4

Den foreslåede bestemmelse betyder, at kommunalbestyrelsen også forpligtes til at videresende klage over afgørelse om vedtagelse af lokalplaner til Natur- og Miljøklagenævnet i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen vælger at igangsætte proceduren for vedtagelse af en ny lokalplan som følge af klagen. Ved videresendelse af klagen i disse tilfælde er kommunalbestyrelsen ikke forpligtet til at sende andet materiale til Natur- og Miljøklagenævnet, og samtidig er det ikke nødvendigt, at kommunalbestyrelsen foretager partshøring i forbindelse med videresendelse af klagen til nævnet. Kommunalbestyrelsens videresendelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske snarest og som udgangspunkt ikke senere end tre uger efter klagefristens udløb, jf. stk. 2, 4. pkt.

Natur- og Miljøklagenævnet kan tage stilling til, om klagen skal tillægges opsættende virkning men er ikke forpligtet til at realitetsbehandle selve klagen

Hvis kommunalbestyrelsen ønsker at udarbejde og vedtage en ny lokalplan, skal denne underrette Natur- og Miljøklagenævnet, når den nye lokalplan er endeligt vedtaget, således at sagen kan afsluttes i nævnet.

Det bemærkes, at hvis kommunalbestyrelsen fastholder afgørelsen om endeligt vedtaget lokalplan, er denne fortsat forpligtet til at følge proceduren i planlovens § 60, stk. 2 og 3, ved videresendelse af den påklagede afgørelse.

Til nr. 5

Der henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 3.

Til § 6

Se bemærkningerne til § 2

Til § 7

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 8

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 9

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 10

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 11

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 12

Til nr. 1 og 2

Der henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 1 og 2.

Til nr. 3 og 4

Der henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 1 og 2.

Til nr. 5

Der henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 3

Til § 13

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 14

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 15

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 16

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 17

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 18

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 19

Til nr. 1.

Det foreslås, at det gøres obligatorisk at anvende digital selvbetjening ved indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Bestemmelsen skal dog ses i sammenhæng med § 18 b, stk. 2 og 3, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2, hvorefter nævnet i visse tilfælde kan undtage fra kravet om indgivelse af klage ved anvendelse af den digitale selvbetjening. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til disse bestemmelser og til bemærkningerne til § 2, nr. 1.

Videre foreslås det, at i det omfang klager har behov for at kommunikere yderligere med Natur- og Miljøklagenævnet omkring klagesagen, skal det ske via den digitale selvbetjening. Det kan f.eks. være i forbindelse med partshøring eller indgivelse af supplerende oplysninger.

Til nr. 2-4

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 20

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 21

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 22

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 23

Til nr. 1

Den foreslåede bestemmelse er en konsekvensændring som følge af, at det bliver obligatorisk at anvende den digitale selvbetjening ved indgivelse af klage over afgørelse, der er truffet af en myndighed.

Til nr. 2 - 4

Det foreslås, at det gøres obligatorisk at anvende digital selvbetjening ved indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet for så vidt angår klager over afgørelser truffet af myndigheder. Bestemmelsen skal dog ses i sammenhæng med § 18 b, stk. 2 og 3, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2, hvorefter Natur- og Miljøklagenævnet i visse tilfælde kan undtage fra kravet om indgivelse af klage ved anvendelse af den digitale selvbetjening. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til disse bestemmelser.

Videre foreslås det, at i det omfang klager har behov for at kommunikere yderligere med Natur- og Miljøklagenævnet omkring klagesagen, skal det ske via den digitale selvbetjening. Det kan f.eks. være i forbindelse med partshøring eller indgivelse af supplerende oplysninger.

Desuden foreslås det, at myndigheden forpligtes til at videresende klager, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening til Natur- og Miljøklagenævnet. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med nævnets mulighed for at afvise klager, der ikke er indgivet ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. § 18 a, stk. 1, 2. pkt., i lov om Natur- og Miljøklagenævnet som affattet ved dennes lovs § 1, nr. 2. Det forudsættes dog, at i det omfang myndigheden modtager en klage, der ikke er indgivet ved anvendelse af den digitale selvbetjening, vejleder førsteinstansen klager om anvendelse af den digitale selvbetjening i stedet. Det forudsættes således, at myndigheden i et vist omfang er klagere behjælpelige med vejledning i forhold til helt grundlæggende spørgsmål som f.eks. vejledning om, at der består en pligt til at bruge den digitale selvbetjening, angivelse af web-adressen til den digitale selvbetjening, kontaktoplysninger til Natur- og Miljøklagenavnets supportfunktion og lignende.

Natur- og Miljøklagenævnet stiller en supportfunktion til rådighed for brugere af den digitale selvbetjening. Supportfunktionen vil bestå i en mulighed for henvendelse pr. telefon eller mail i et nærmere bestemt tidsrum, hvor klagere og førsteinstanser vil kunne få vejledning til forståelsesmæssige problemer med at håndtere den digitale selvbetjening eller tilfælde af tekniske problemer med den digitale selvbetjenings funktioner. Supportfunktionen begrænser sig til vejledning med håndtering/teknik omkring den digitale selvbetjening. Supportfunktionen kan således ikke f.eks. være klagere behjælpelige i tilfælde af problemer med borgerens egen hardware eller software eller problemer med login på borger.dk, virk.dk eller nemlogin. Supportfunktionen kan heller ikke vejlede omkring det indholdsmæssige i en klage. Supportfunktionens kontaktoplysninger vil være at finde på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Efter den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse kan miljøministeren fastsætte regler om, at klager over visse afgørelser eller typer af afgørelser, der træffes i henhold til loven ikke skal være omfattet af pligten til at anvende den digitale selvbetjeningsløsning, jf. stk. 1, herunder om klager over sådanne afgørelser skal indgives på anden vis.

Bestemmelsen foreslås bl.a. med henblik på, at ministeren under hensyn til den digitale udvikling kan lade andre digitale systemer være den administrative ramme for behandling af sager. Dette vil f.eks. være tilfældet i systemer, hvor f. eks. ansøgninger, behandling af sager og indgivelse af klager kan ske i et samlet system, herunder at klagesagsbehandlingen eventuelt kan blive en del af et sådant system. Videre kan ministeren bestemme, at klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser ikke skal indgives ved anvendelse af den digitale selvbetjening, hvis der viser sig tekniske vanskeligheder ved håndteringen af klagen i den digitale selvbetjening, som det vil kræve uforholdsmæssig store omkostninger at håndtere.

Til § 24

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 25

Se bemærkningerne til § 2.

Til § 26

Til stk. 1

Det foreslås, at miljøministeren fastsætter tidspunktet for, hvornår kravet om obligatorisk anvendelse af Natur- og Miljøklagenævnets digitale selvbetjening ved indgivelse af klage til nævnet træder i kraft. Det forventes, at dette vil ske den 1. februar 2014, men det nøjagtige tidspunkt afhænger af, hvornår den tekniske løsning for den digitale selvbetjening er fuldt udviklet. Bestemmelsen betyder samtidig, at en justering i tidsplanen ikke skal medføre lovændring.

Til stk. 2

Den foreslåede bestemmelse medfører, at kommunalbestyrelsen fra den 1. januar 2014 forpligtes til at videresende alle klager over endelig vedtagelse af lokalplaner til Natur- og Miljøklagenævnet.

Til stk. 3

Det foreslås, at klager over afgørelser, der træffes, før kravet om obligatorisk anvendelse af Natur- og Miljøklagenævnets digitale selvbetjening ved indgivelse af klage til nævnet træder i kraft, kan

indgives i overensstemmelse med hidtil gældende regler og praksis uanset, at klagefristen udløber efter, at kravet om obligatorisk anvendelse af digital selvbetjening er trådt i kraft. Dermed sikres størst mulig gennemsigtighed for den enkelte klager, idet myndighederne får mulighed for at tilpasse klagevejledningen til myndighedens afgørelser i overensstemmelse med de foreslåede regler og tidspunktet for lovens ikrafttræden.

Klager, der er indgivet inden kravet om obligatorisk anvendelse af Natur- og Miljøklagenævnets digitale selvbetjening ved indgivelse af klage til nævnet træder i kraft i overensstemmelse med hidtidige regler og praksis, bortfalder ikke, når loven træder i kraft. Klager kan derfor ikke blive mødt med et krav om fornyet indgivelse af klagen ved anvendelse digital selvbetjening.

Til § 27

Loven gælder som udgangspunkt ikke for Færøerne og Grønland, men kan sættes helt eller delvist i kraft for Grønland ved kongelig anordning og med de nødvendige ændringer, der følger af de grønlandske forhold.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

Miljøministeriet

§ 1

I lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet, som ændret ved lov nr. 1608 af 22. december 2010 og lov nr. 580 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* til kapitel 6 a affattes således:

”Obligatorisk digital selvbetjening ved indgivelse af klager m.v.”

Kapitel 6 a

Digital klagesagsbehandling

§ 18 a. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at kommunikation mellem Natur- og Miljøklagenævnet og 1. instans vedrørende sager, som er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet, skal ske ved anvendelse af digital kommunikation, herunder bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur el.lign.«

2. Efter § 18 a indsættes i *kapitel 6 a*:

”§ 18 b. Indgivelse af klage og af efterfølgende kommunikation om klagesagen til nævnet skal ske ved anvendelse af en digital selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), jf. stk. 4. Nævnet skal afvise klager, der ikke indgives ved digital selvbetjening, jf. dog stk. 2-3.

Stk. 2. Nævnet kan undlade at afvise en klage, som ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at klager ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening. En klage kan ikke afvises, hvis en afvisning vil være i strid med internationale og EU-retlige forpligtelser om ret til at klage over trufne afgørelser.

Stk. 3. Nævnet kan helt ekstraordinært ud over de i stk. 2, nævnte tilfælde undlade at afvise en klage, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare økonomiske fordele for nævnet ved at behandle klagen.

Stk. 4. Nævnet skal stille en digital selvbetjeningsløsning til rådighed til brug for indgivelse af klage over afgørelser, der træffes i medfør af øvrig lovgivning, der kan påklages til nævnet.

Stk. 5. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 2

I lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder, jf. lovbekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009, som ændret ved § 22 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, bekendtgørelse nr. 311 af 25. marts 2010, bekendtgørelse nr. 863 af 28. juni 2010, § 4 i lov nr. 553 af 1. juni 2011, § 9 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, § 5 i lov nr. 1384 af 28. december 2011 og § 2 i lov nr. 580 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

§ 56. ...

Stk. 2. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

1. § 56, *stk. 2, 1. pkt.* affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 56, *stk. 2*, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En

klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 56 indsættes som *stk. 5*:

”*Stk. 5.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 3

I lov om skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 678 af 14. juni 2013 foretages følgende ændringer:

§ 63. ...

Stk. 2. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

1. § 63, *stk. 2, 1. pkt.*, affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 63, *stk. 2*, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 63 indsættes som *stk. 9*:

”*Stk. 9.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser,

ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 4

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010, som ændret bl.a. ved § 4 i lov nr. 580 af 18. juni 2012 og senest ved lov nr. 1249 af 18. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. § 94, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

§ 94. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 94, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.:
”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 94 indsættes som stk. 4:

”Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 5

I lov om planlægning, jf.

lovbekendtgørelse nr. 587 af 27. maj 2013
foretages følgende ændringer:

§ 60. ...

Stk. 2. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

1. *§ 60, stk. 2, 1. pkt.*, affattes således:
”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I *§ 60, stk. 2*, indsættes efter 1. pkt.:
”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I *§ 60, stk. 2, 2. pkt.*, der bliver til 4. pkt., indsættes efter ”Natur- og Miljøklagenævnet”: ”, jf. dog stk. 5”.

4. I *§ 60* indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»*Stk. 5.* Ved klage over afgørelse om endelig vedtagelse af lokalplaner efter § 27, stk. 1, hvor kommunalbestyrelsen vil igangsætte proceduren efter §§ 24-27 med henblik på vedtagelse af en ny lokalplan, skal kommunalbestyrelsen videresende klagen vedlagt afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet. I sådanne tilfælde finder stk. 2, sidste pkt., stk. 3 og 4, ikke anvendelse. Kommunalbestyrelsen underretter Natur- og Miljøklagenævnet om vedtagelse af den nye lokalplan.«
Stk. 5-7 bliver herefter til stk. 6-8.

5. I *§ 60* indsættes som *stk. 9*:
”*Stk. 9.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser,

ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 6

I lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009, som ændret senest ved § 6 i lov nr. 580 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

§ 77. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

1. § 77, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 77, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for den myndighed, der har truffet afgørelsen. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 77 indsættes som *stk. 4*:

”*Stk. 4.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 7

I lov om forurennet jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 1429 af 4. december 2009, som ændret senest ved § 7 i lov nr.

§ 77. ....

Stk. 3. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

580 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

1. § 77, *stk. 3, 1. pkt.*, affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 77, *stk. 1*, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for den myndighed, der har truffet afgørelsen. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 77 indsættes som *stk. 6*:

”*Stk. 6.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 8

I lov om miljø- og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 869 af 26. juni 2010, som ændret ved § 20 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, § 6 i lov nr. 1273 af 21. december 2011 og § 9 i lov nr. 580 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

1. § 32, *stk. 1, 1. pkt.*, affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og

§ 32. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der

har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 32, *stk. 1*, indsættes efter 1. pkt.:
”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for den myndighed, der har truffet afgørelsen. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 32 indsættes som *stk. 4*:

”*Stk. 4.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 9

I lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader som ændret ved § 37 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, § 21 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, § 5 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, § 5 i lov nr. 446 af 23. maj 2012 og § 10 i lov nr. 580 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

§ 52. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til miljøministeren. Miljøministeren skal, hvis ministeren vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til

1. § 52, *stk. 1, 1. pkt.*, affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til

Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra miljøministeren med ministerens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

rådighed, til miljøministeren, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 52, *stk. 1*, indsættes efter 1. pkt.:
”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for miljøministeren. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal miljøministeren videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 52 indsættes som *stk. 4*:

”*Stk. 4.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 10

I lov om miljøvurdering af planer og programmer, jf. lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009, som ændret ved § 10 i lov nr. 484 af 11. maj 2010 og § 8 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, foretages følgende ændringer:

§ 16. ....

Stk. 5. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

1. I § 16, *stk. 5, 1. pkt.*, affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 16, *stk. 5*, indsættes efter 1. pkt.:
”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital

selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 16 indsættes som stk. 7:

”Stk. 7. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 11

I lov om vandforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 635 af 7. juni 2010, som ændret ved § 13 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, § 46 i lov nr. 718 af 25. juni 2010, § 2 i lov nr. 1555 af 21. december 2010, § 7 i lov nr. 553 af 1. juni 2011, § 10 i lov nr. 1273 af 21. december 2011 og § 4 i lov nr. 1384 af 28. december 2011, foretages følgende ændringer:

§ 75. ....

Stk. 3. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

1. § 75, stk. 3, 1. pkt. affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 75, stk. 3, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 75 indsættes som stk. 6:

”Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser,

ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 12

I lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 657 af 27. maj 2013 foretages følgende ændringer:

§ 16. ....

Stk. 2. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

1. § 16, stk. 2, 1. pkt. affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 16, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. § 26 b, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

4. I § 26 b, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden

§ 26 b. ....

Stk. 2. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

§ 17. ....

Stk. 2. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

5. Efter § 36 indsættes i kapitel 8:

”§ 36 a. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 13

I lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer, lov nr. 1505 af 27. december 2009, som ændret ved § 23 i lov nr. 484 af 11. maj 2010 og § 12 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, foretages følgende ændringer:

1. § 17, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 17, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 17 indsættes som stk. 4:

”Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital

selvbetjening.”

§ 14

I lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 930 af 24. september 2009, som ændret ved § 6 i lov nr. 1383 af 21. december 2009, § 7 i lov nr. 484 af 11. maj 2010 og § 13 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, foretages følgende ændringer:

§ 53 j. ...

Stk. 2. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

1. § 53 j, *stk. 2, 1. pkt.*, affattes således:
”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 53 j, *stk. 2*, indsættes efter 1. pkt.:
”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 53 j, indsættes som *stk. 5*:
”*Stk. 5.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 15

I lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 929 af 24. september 2009, som ændret ved § 15 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, § 1 i lov nr. 423 af 10. maj 2011, § 3 i lov nr. 632 af 14. juni 2011, § 14 i lov nr. 1273 af 21.

§ 51. ...

Stk. 6. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

§ 82. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger

december 2011 og § 1 i lov nr. 1275 af 21. december 2011, foretages følgende ændringer:

1. § 51, stk. 6, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 51, stk. 6, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 51 indsættes som *stk. 9*:

”*Stk. 9.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 16

I lov om vandløb, jf. lovebekendtgørelse nr. 927 af 24. september 2009, som ændret ved § 4 i lov nr. 1519 af 27. december 2009, § 5 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, lov nr. 293 af 11. april 2011, § 3 i lov nr. 553 af 1. juni 2011 og § 15 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, foretages følgende ændringer:

1. § 82, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital

efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.
anlægsarbejder.

selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 82, *stk. 1*, indsættes efter 1. pkt.:
”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 82 indsættes som *stk. 9*:
”*Stk. 9.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 17

I lov om nationalparker, jf. lov nr. 533 af 6. juni 2007, som ændret ved § 30 i lov nr. 1336 af 19. december 2008 og § 11 i lov nr. 484 af 11. maj 2010 og § 16 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, foretages følgende ændringer:

§ 31. ...

Stk. 2. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

1. § 31, *stk. 2, 1. pkt.*, affattes således:
”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 31, *stk. 2*, indsættes efter 1. pkt.:
”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke

indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 31 indsættes som *stk. 4*:

”*Stk. 4.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 18

I lov om beskyttelse af de ydre koger i Tøndermarsken, jf. lovbekendtgørelse nr. 928 af 24. september 2009, som ændret ved § 12 i lov nr. 484 af 11. maj 2010 og § 17 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, foretages følgende ændringer:

§ 44. ...

Stk. 9. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

1. § 44, *stk. 9, 1. pkt.*, affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 44, *stk. 9*, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 44 indsættes som *stk. 13*:

”*Stk. 13.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 19

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. september 2009, som ændret ved § 5 i lov nr. 1383 af 21. december 2009, § 3 i lov nr. 1519 af 27. december 2009, § 1 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, § 1 i lov nr. 553 af 1. juni 2011, § 12 i lov nr. 591 af 14. juni 2011 og § 18 i lov nr. 1273 af 21. december 2011, foretages følgende ændringer:

§ 87. ...

Stk. 2. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

...

1. I § 43, *stk. 4*, indsættes efter ”Natur- og Miljøklagenævnet”: ”ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening”.

2. § 87, *stk. 2, 1. pkt.*, affattes således: ”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af digital selvbetjening, som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 87, *stk. 2*, indsættes efter 1. pkt.: ”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

4. I § 87 indsættes som *stk. 9*: ”*Stk. 9.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser,

ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 20

I lov om kolonihaver, jf. lovbekendtgørelse nr. 790 af 21. juni 2007, som ændret ved § 26 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, § 9 i lov nr. 484 af 11. maj 2010 og § 21 i lov nr. 580 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

§ 11. ...

Stk. 2. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

1. § 11, stk. 2, 1. pkt., affattes således: ”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 11, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.: ”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 11 indsættes som stk. 6: ”Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 21

I lov om sommerhuse og camping m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 785 af 21. juni 2007, som ændret ved § 3 i lov nr. 391 af 25. maj 2009, § 1 i lov nr. 1271 af 16. december 2009, § 4 i lov nr. 1383 af 21.

december 2009 og § 8 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, foretages følgende ændringer:

§ 10 e. ...

Stk. 4. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

1. *§ 10 e, stk. 4, 1. pkt.*, affattes således:
”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I *§ 10 e, stk. 4*, indsættes efter 1. pkt.:
”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I *§ 10 e* indsættes som *stk. 8*:
”*Stk. 8.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 22

I lov nr. 522 af 26. maj 2010 om havstrategi foretages følgende ændringer:

§ 21. ...

Stk. 2. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den

1. *§ 21, stk. 2, 1. pkt.*, affattes således:
”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I *§ 21, stk. 2*, indsættes efter 1. pkt.:

påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 21 indsættes som *stk. 4*:

”*Stk. 4.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 23

I lov om aktindsigt i miljøoplysninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 660 af 14. juni 2006, som ændret ved § 8 i lov nr. 571 af 9. juni 2006, § 17 i lov nr. 484 af 11. maj 2010 og § 25 i lov nr. 580 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

§ 4 b. Klage indgives skriftligt til den myndighed, det organ eller den forsyningsvirksomhed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden, organet eller forsyningsvirksomheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til klageinstansen. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

1. § 4 b, *stk. 1*, affattes således:

”*Stk. 1.* Klage til Natur- og Miljøklagenævnet over en afgørelse truffet af et organ eller en forsyningsvirksomhed indgives skriftligt til organet eller forsyningsvirksomheden.”

2. I § 4 b indsættes som *stk. 2-4*:

”*Stk. 2.* Indgivelse af klage over en afgørelse truffet af en myndighed skal ske ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital

selvbetjening. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Stk. 3. Myndigheden, organet eller forsyningsvirksomheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til klageinstansen. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

Kulturministeriet

§ 24

I museumsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1505 af 14. december 2006, som ændret ved § 1 i lov nr. 1517 af 27. december 2009, § 25 i lov nr. 484 af 11. maj 2010 og § 26 i lov nr. 1531 af 21. december 2010, foretages følgende ændringer:

§ 29 v. ...

Stk. 2. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med

1. § 29 v, *stk. 2, 1. pkt.*, affattes således:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 29 v, *stk. 2*, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En

myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 29 v indsættes som *stk. 8*:

”*Stk. 8.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet

§ 25

I lov om miljøvenligt design af energirelaterede produkter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1068 af 15. september 2010, som ændret ved § 29 i lov nr. 455 af 18. maj 2011, foretages følgende ændringer:

§ 14. ...

Stk. 2. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

1. I § 14, *stk. 2*, indsættes som 1. pkt.:

”Indgivelse af klage til Natur- og Miljøklagenævnet skal ske skriftligt og ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning (digital selvbetjening), som nævnet stiller til rådighed, til den myndighed, der har truffet afgørelsen, jf. dog kap. 6 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.”

2. I § 14, *stk. 2*, indsættes efter 1. pkt.:

”Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.”

3. I § 14, indsættes som *stk. 8*:

” *Stk. 8.* Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage over visse afgørelser eller typer af afgørelser, ikke skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.”

§ 26

Stk. 1. Miljøministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 5, nr. 3 og 4, træder i kraft den 1. januar 2014.

Stk. 3. Klager over afgørelser, der træffes, før loven træder i kraft, kan indgives i overensstemmelse med hidtil gældende regler og praksis.

§ 27

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 1, § 9 og § 15 kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.